27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7235 — 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1910 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 3 Février 1910 — 27me année — N. 7235

ԽՄԲԱԳՐԱՏԵՐ
ԵՐ. ՍԼՈՎ ԹԷՕՇԱՆԼԵԱՆ
Տնօրէններ

Գրութիւնք եւ չեկ տուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը։

Կ. ՊՕԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱՅ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی فروکین بوریاجیان
درحلیه قاله

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Ցեռուի ծախուած իւրաքանչիւր թերթ «Արեւելքի» վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերադարձուած թերթերու համար 10 դրս.— 3.— Իբր 800 ոսկի բերդին ունեցած բաժանորդ. պահանջին 100ին 25 բ, 19 դրս.— 4. Հարսանիքի ծանուցմանց ու մահուզդի վրայ 20 ական դրս — այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հարսանիքի ծանուցմանց ու մահուզդի վրայ 20 ական դրս — 5.- Թղթ. խարհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 դրս.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ

Անցեալ շաբթու կ'ըսէինք թէ մինչեւ որ անգլիական ընտրութեանց եւքը չյայտնուի, Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին—ինչպէս և ներքին՝ որ մեզ չհետաքրքրեր այնքան—քաղաքականութիւնը չի պարզուիր։ Արդ այս շաբաթ վերջացան ընտրութիւնները. և արդիւնքն եղաւ 272 ազատական, 271 պահպանողական-միութենական, 80 իրլանդացի ազգայնական և 40 դործաւորական. գումար 663. կը պակսի միայն 7 երեսփոխան, որոնք ի՛նչ գոյն ալ ունենան, ընդհանուր արդիւնքին վրայ ազդեցութիւն չեն կրնար ունենալ, ամբողջովին գումարն ըլլալով 670։

Ընտրութեանց արդիւնքէն երեւցաւ թէ, որչափ որ պահպանողական-միութենականք 127 աթոռ կրցան կորզել իրենց հակառակորդներէն, բայց դարձեալ ազատականները դործի գլուխը պիտի մնան իրլանդացի ազգայնականներու և դործաւորականներու հետ 120 քուէի մեծամասնութիւն մը ունենալով ընդդիմադիր կողմին վրայ, որ բնաւ չի կրնար յուսալ այս պարագային իշխանութեան հասնիլ, հաւանական չըլլալով երբեք իրլանդացի և դործաւորական երեսփոխանները իրեն հետ միացումը. և որովհետեւ զուտ ազատականները և զուտ պահպանողական-միութենականները հիշդ ու հիշդ հաւասար են, կացութեան տէր կը մնան ուրեմն իրլանդացիները ու դործաւորականները որոնք 120 քուէ ստանալով պիտի կրնան ըստ հաճոյս այժ տալ որ կողմին որ ուզեն, այսինքն որ կողմը որ շատ նպաստաւոր ըլլայ իրենց պահանջումներուն, որոնց ինչ ըլլալը յայտնի է արդէն և բնականաբար աւելի ազատականներէն կրնայ ըստպասուիլ անոնց բարեացակամ ըլլալ, քան պահպանողականներէն և միութենականներէն, քանի որ այս վերջիններուն անունն անգամ՝ Թող թէ դաղափարը և ոգին՝ հակառակ է իրլանդացի ազգայնական դատին և դործաւորականաց ընկերվարական պահանջումներուն։

Բոլոր այս տեսութիւններով ահա անդր. կառավարութեան դլուխը վերըստին ազատական կուսակցութեան մինոյն ժամանակ իր անուան ու դաղափարին համաձայն ներքին բարենորոգումներ ընել, թէ՛ երկրագործի ընկերվարական ձեւով պատրաստուելթեամբ և դործադրութեամբը, թէ Հորտերու վերջի իրաւասութեան խնդիրը կարդադրելով և թէ իրլանդացի ազգայնականները գոհ ձգելու դժուարակնճիռ հարցը լուծելով կը թողում դիշել դործաւորականներու պահանջումները նպաստաւորելու պարագան՝ որ քիչ շատ զբաղում մը ալ ան կը պատճառէ։ Ուստի բնական է թէ այսքան կենսական խնդիրներու մէջ չպիտի կրնայ դտնել այ՛սքան ժամանակ և ուշադրութիւն նուիրել արտաքին քաղաքականութեան, որքան պիտի նուիրէր պահպանողական — միութենական նախարարութիւն մը որ վերոյիշեալ յանձնառութիւններէն չատերը չունի իր ուսերուն վրայ։ Լորտերու ժողովին վերջի իրաւունքը խափանելու կամ անզոր դարձնելու խնդիրը մանաւանդ շատ մեծ զբաղում պիտի պատճառէ նախարարութեան, ինչպէս և իրլանդայի ինքնօրինութեան խնդիրը։

Իսկ երբ միւս կողմէ նկատի առնուի թէ արդէն ի բնէ ազատական կուսակցութիւնը կամ իրմէ ըղված նախարարութիւնը սկզբունքով և դաղափարով իսկ հակառակ է չափէն աւելի խառնուիլ արտաքին խնդիրներու, այլ աւելի նուիրուիլ ներքին դործերու և հարցերու լուծման և կարդադրութեան, ինքնին կը հետեւի այլ եւս թէ անգլիական կառավարութեան տանէ մը ի վեր ունեցած թոյլ և տարտամ քաղաքականութիւնը որ յատկանիշն եղած է շորս տարիէ իվեր ազատական նախարարութեան՝ պիտի շարունակուի նաև միջազգային աշխարհավարութեան վրան ալ, որ ան ալ իր կարգին ազդու և կտրուկ չպիտի ըլլայ, այլ ձգձգող, անորոշ եւ երերուն, ինչպէս է բաւական առնէ ի վեր։ Եթէ ոչ, օրինակի համար, շատոնց կարդադրուած էր Կրետէի խնդիրը, մինչ այսքան ժամանակ է որ ի զուր կը ծեծուի ու կը ծեծուի դահլիճներուն միջեւ առանց վերջնական լուծման մը յանդելու, սպառելով պարապ տեղ երկու կողմին ալ սիրտը և անորոշ ու անստոյդ տարտամութեան մը մաշեցնող վիճակը երկարաձգելով, ինչ որ դէշ վերջացած խնդիրի մը աւելի ծանր կը կշռէ շատ անդամ։

Այսպէս պէտք է չափել միջազգային ուրիշ բոլոր խնդիրներն ալ, որոնց ամէնուն կարդադրութեան մէջ ալ առանց Անգլիոյ մասնակցութեան վերջնական որոշում չի կրնար տրուիլ, հետեւաբար ամէնուն ալ լուծումը և կարդադրութիւնը միշտ այսպէս տարտամ ու անորոշ յետաձգումներու պիտի պատահի, քանի որ Անգլիոյ օրուան նախարարութիւնը կայսուկ ու վճռական քաղաքականութիւն չունի։

Ահա թէ ինչ հետեւանք կ'ունենայ անգլիական վերջին ընտրութեանց արդիւնքը միջազգային կացութեան վրայ, մինչ եթէ պահպանողական-միութենականները վճռական յաղթանակ տանելով կարենային իշխանութեան դլուխն անցնիլ, տիեզերական ընդհանուր աշխարհավարութիւնը կը ձգէր տանէ մը ի վեր տիրող անորոշ, անստոյդ վարանոտութիւնը և կը ստանար ազդու և հաստատ ընթացք մը, որով ամէն խնդիրները շուտ կը վերջանային գէշ կամ աղէկ։ Իսկ անորոշ վիճակը ամէն վիճակներէն դէշ է։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԱՐՀԱՒԻՐՔԻ ԵՐԿԻՐԸ

ՈՒՐԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

ՄԵԾ ՕՈՒԶՈՒՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Խնուս, 8 Յունուար

Անցեալ շաբթու գրեցի Արեւելքի՝ չորս Հայերու, երեք վանեցի և մէկ խնուսցի, խժդժորէն և անգթօրէն սպանուելով անհետացուիլը թուէս իբր երկու ամիս առաջ։ Ահա որոշ և ստոյգ տեղեկութիւններ գործուած ահեղի առաջին մասին, և քննութեանց արդիւնքը։

Տարաբաղդ երեք վանեցի երիտասարդները՝ իրենց առաջնորդին խնուսցի Միսաքի հետ կ'սպաննուին իրենց ունեցած դրամին պատճառաւ։ Ոճրագործները 14 անձեր են և գործած են տեղւոյս հռչակաւոր աշիրէթապետներէն Սաաթի, իր եղբօր Աւաթի և իրենց ընկերներուն հրամանով։ Այդ ոճրագործներէն եօթը ձերբակալուեցան՝ օրեցմէ մէկն է Սաաթի տղան Շէքխի։ Դժբախտ զոհերուն դեռատեղէններէն կոտրներ գտնուեցան Հօրմզան գիւղին մէջ, ոճրագործներուն տուները կատարուած քննութիւններուն միջոցին։ Անգլիական ոսկի մը գտնուեցաւ քիւրա կնոջ մը քովէն՝ որ խոստովանեցաւ թէ միայն 80 անգլ. ոսկի բաժին ինկած է ոճրագործներէն Աւաթի. այս հաշուով 7—800 ոսկիի տեր էին դժբաղդ զոհերը և վրայ տուած էին դրամին ալ, կանանքերնին ալ։ Ոճրագործները և անոնց մեղսակիցները սարսափով լեցուած են։ Մնացեալ եղեռնագործներն ալ պիտի ձերբակալուին։ Նահատակներուն դիակները Մուրատ գետը նետուած են եղեր, ինչպէս եղբակցուեցաւ կատարուած քննութիւններէն, սակայն որովհետեւ գետը սառած է՝ անկարելի է առ այժմ գտնել յաղողիլ անոնց մարմինները։ Վատ մարդասպանները իրենց գործած ոճիրը խոստովանելու քաջութիւնն իսկ չունին։ Մօտ օրէն դատավարութիւնը սեղի պիտի ունենայ. արդիւնքը կը տեղեկացնեմ ձեզ։ Կատարուած խժդժուժ եղեռնին համար թուրք և հայ. հասարակութիւնը մեծապէս յուզուած է. ինչ կը նշանակէ սահմանադրական երկրի մը մէջ, արեւնոտակ, արարատ աշխարհի առջև անգթօրէն սպաննել Հայեր՝ զանոնք կողոպտելէ վերջ։ Չէին բաւեր եղած թալանները, հարստահարութիւնները, թափուած անմեղ արիւնները կարմիր Համիտի, Մեծ-Ոճրագործին օրերուն, մանաւանդ Սահմանադրութենէն վերջ ցանկալի կիլիկիոյ վերան, աւերակ ըլլալը, հազարաւորներու արիւններուն հեղեղի պէս թափուիլը բաւէ՞ր խղճահար ընելու արիւնաքամ խուժադը... Մեր քիւրա աղաբիկները՝ մինչև երբ՞ չպիտի հասկնան թէ իրաւունք չունին այլ եւս կողոպտել ու թալանել Հայը, մինչև երբ՞ չպիտի հասկնան Սահմանադրութիւն, Հաւասարութիւն և Ազատութիւն բառերուն բուն իմաստը։ Հերի՛ք, ա՛լ կը բաւէ, երկիրը աւերակ դարձուցի՛ք. զգաստացէ՛ք, ապա թէ ոչ...։ Արդարութեան գործադրութիւը կը պահանջէ ազատասէր ժողովուրդը, Թուրք թէ հայ։ Ամէնքը միաբան և միախորհուրդ պիտի դիմեն Վարչապետին, Երեսփ. Ժողովին և պահանջեն ոճրագործներուն կախաղան բարձրացուիլը և ա՛յսպէս երկրին մաքրուիլը ոճրագործներէն ու չարագործներէն։ Արդարութիւնը չի կրնար կախուիլ և կախուելու չէ, այլ չարութիւնը, ամբարշտութիւնը։ Մաքրագործումի ձեռնարկելու է փութով և իմաստութեամբ. ժամանակը հասած է. պէ՞տք է մաքրուի գաւառը ոճրագործներէն։ Յարդ դժբաղդաբար վանեցի երեք երիտասարդներուն անունները չտուգուեցան։

ԱՐՇԱԿ ԹԻՒԹԻՆՃԵԱՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Ատանա, 11 Յունվ.

Կախաղանին վերջին արդարագործութեան թողած ապաւորութիւնը Ատանայի իսլամ հասարակութեան վրայ կարծես այն օրէն ի վեր հետզհետէ աւելի վրդովիչ հանգամանքներ կ'ստանայ։ Եւ այսպէս իսլամ կառավարութեան մը կողմէ իսլամ տարրի մը հանդէպ եղած անարդար՝՝՝ անարգանքը շատ ծանր կը թուի և ծայրայեղօրէն կը գրգռէ ժողովրդային ներքին խաւերուն մէջ բոյն դնող մոլեռանդութեան արծարծիչները, որոնք կը ջանան գաղտագողի, խռովարար միջոցներով իսլամ հասարակութիւնը ըմբոստացնել կառավարութեան դէմ։ Եւ մասամբ մը ստիպել զայն որ, ինչպէս համիտեան բէժիմին տակ, կապուած ըլլայ յետադիմութիւնը և մոլեռանդութիւնը յառաջացնող թիրա և սարսին ուժերուն, ու միանդամայն ճանչնայ զիրենք անհրաժեշտ մարմին մը և առ այդ յատուկ կարեւորութիւն մը տայ իրենց։

Այս է բուն հոգեբանութիւնը և գաղտնիքը Ատանայի մէջ կրկնուած յարատեւ դէպքերուն և տիրող անդոհին։ Իսլամ տարրին ջոջ և խուժանամիտ դասակարգն է որ դժգոհ ըլլալով արդի բէժիմէն և կամ վերստանալ չկարենալով համիտեան շրջանին մէջ իրենց դաւաճանութիւններուն չնորհիւ ձեռք բերած դիրքերը, այժմու բէժիմին տակ կառավարական շրջանակներուն մէջ իրենց հոգեբանութիւնը կրող պաշտօնեաներու հետ համախորհուրդ կազմակերպեց Ատանայի աշխարհասասան ջարդը և յաջողեցաւ կատարեալ վայրագութեամբ։

Սակայն այսօր այն արիւնզգալ խուժանապետներուն կացութիւնը հակառակ իրենց հայապարար քակներուն լեցուներեան և կողոպտուներով ծածկուած շեմարաններուն, արդի բէժիմին վարչային պաշտօնէութեան մեծ հիացումը կը գրաւէ, և կարծես ըսել կ'ուզուի արդի կառավարութեան ականջին. «Մենք՝ կազմակերպիչներս Ատանայի ջարդին՝ մեր նուիրական պարտականութիւնները անթերի և խղճի մօք կատարած ըլլալնուս համար կը փութանք ներկայացնել մեր թեկնածութիւնները քարտրէն դուրս ձգուած պաշտօնեաներուն տեղ, ինչպէս մանաւանդ խոստացուած էր մեզ, մենք որ արիւն թափեցինք այս երկրին համար, և Ատանայի հայ rkafuhoնՓrական ազատամարտիկները զոպելով ազատութիւնը ընդունել տուինք իրենց. կը խնդրենք մեր բաժինը»։

Տխրահռչակ նախարարապետի մը դործիչներն էին ասոնք. Դահլիճին անկումէն յետոյ իրենց ձայները քաշեցին և կծկուեցան իրենց օձի ծակերուն մէջ, և այսօր ասոնք, Ատանա, շատ թաքուն կերպով կը գործեն, օրը օրին առներ թալնել, մարդ վիրաւորել և նմանօրինակ դէպքեր յարուցանել տալով, կառավարութեան ուժը ջլատել, էական խնդիրները երեսի վրայ ձգել, և վերջապէս ամբողջ կառավարութիւնը ամլութեան դատապարտել ջանալով որպէս զի հին և նոր բէժիմներուն մէջ հակնալի տարբերութիւն մը չկենայ։ Հետեւապէս, սեղի չտալու համար աւելի չարաղէտ վտանգի մը, Ատանայի կուսակալը պէտք ունի իր տարամարդութեան ներքև հաւատարիմ, անկեղծ, սահմանադրասէր և զուտ հայրենիքին շահերը հետապնդող զորավիդներու։

*** Օրուան դէպքերը շատ դէշ տպաւորութիւն մը թողած են Ատանայի հայ հասարակութեան վրայ, և գաղթականութիւնը բուռն կերպով վերսկսած է։ Կարգ մը անծանօթ անձերու կողմէ եղած սպառնալիքներէն ազդուած՝ հայ թաղերու մէջ անցեալ գիշեր մեծ խուճապ մը ծագում առաւ, և օտար գործարաններ Հայերով լեցուեցան։

*** Կէօզալէրլեան Կարապետ էֆ. ձերբակալուելով՝ ասորիներու հսկողութեամբ տարուեցաւ իր նախկին բանտը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (81)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԴՈՒՔՍ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

Ժ.

ԹԻԹԵՔԻԹԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՓՈՔՐ ՍՐԱՀԸ

Գ. ոը Գլաքա երաղսուն երեւոյթ մը առաւ այդ երկու անոնդ մարդոց միջև։ Վիլիֆոր չէր ուզած ամէն ինչ ըսել Գ. ոը Գլաքայի, որպէս զի ուրիշ մը չվայելէ իր գաղտնիքին բազմանգակ շահը, բայց այդ պալատականը բաւական բան իմացած էր անկէ՝ ծանր մտահոգութեան մատնուելու համար։

—Օ՜ն, Տանարէ, ըսաւ Թագաւորը, Գլաքա բնաւ համոզուած չէ. յափշտակէին դարձին վրայ խօսեցէք։

Ոտիկանութեան նախարարը խոնարհութիւն մը ըրաւ։

—Յափշտակիչին դարձը մի։ Յափշտակիչը դարձի՝ եկած է միթէ, մրմնջեց դուքը, Թագաւորին և Տանարէի դէմքերը դիտելով, որոնք փոխատացի դեր կը կատարէին Վիրդիլիոսի երկու հովիւներուն պէս։

—Բացարձակապէս, սիրելի դուքս։

—Լաւ սկզբունքներու վերադարձած է. բացատրեցէք, պատոն։

—Պարոն դուքս, ահա թէ ի՞նչ եղած է, ըսաւ ոտիկանութեան նախարարը, ամենալուզ չեղաւով մը։ Վերջերս Նաբոլէօն ալ՝ է կ'անցընէր իր պաշտօնեաները. իր ծերուկ խեղկատակներէն երկու-երեք հոգի, ինչպէս կը կոչէ ինքը, փոփոք կը յայտնէին Ֆրանսա դառնալու. Նաբոլէօն արձակուրդ առաւ անոնց՝ յորդորելով որ իրենց բարի թագաւորին ծառայեն. վրոտաք եմ որ իր բերնէն եղած խօսքերն են ասոնք, պարոն դուքս։

—Լաւ, Գլաքա, ինչ կը խորհիք այդ մասին, ըսաւ թագաւորը յաղթական չեշտով մը, պահ մը դադրելով զրպարտել իր առջև դրուած հատոր մը։

—Ո՜հ, Վեհափառ Տէր, փո՛ռք Աստուծոյ, այդ մասին տեղեկագիր յերիւրելու պէտք չկայ. մեր դրասենեակները ամէն օր կը խճողուին ամէնէն մանրամասն տեղեկագրութիւններով, խեղճուկրակ մարդոց կողմէ ղրկուած, որոնք քիչ մը երախտապարտութիւն կը յուսան այնպիսի ծառայութիւններու համար զորս չեն մատուցած։ Դիպուածին կը վստահին, սա յոյսով թէ օրին մէկը անակնկալ եղելութիւն մը տեսակ մը իրականութիւն ընծայէ իրենց գուշակութեանց։

—Լա՛ւ, գացէք, պարոն, և խորհեցէք որ ձեզի կը սպասեմ։

—Երթալ դալս մէկ պիտի ըլլայ, Վեհափառ Տէր. ասոր վայրկեանէն պիտի դառնամ։

—Ես ալ, իմ սուրհանդակս փնտռելու պիտի երթամ, ըսաւ Գ. Գլաքա։

—Ուրեմն սպասեցէք, ըսաւ Լուի ԺԸ.։ Արդարև, Գլաքա, պէտք է փոխեմ ձեր զէնքերը. սաւանաթև արծիւ մը պիտի տամ ձեզի, որեր մագիլներուն մէջ կը սեղմէ որս մը, մինչ ան ի զուր կը փորձէ պրծիլ։ Այդ արծիւին նշանաբանն է. քենամս։

—Վեհափառ Տէր, մտիկ կ'ընեմ, ըսաւ Գլաքա, բռունցքները կրծելով անհամբերութենէն։

—Գիտի ուզէի ձեր կարծիքը հարցնել սա հասուածի մասին. Մոլի Ֆուկիէնս անհիլիքու. գիտէք, ատիկա կը նմանի գայլին առջևէն խոյս տուող եղջերուին։ Որսորդ և մեծ գայլորսապետ չէ՞ք միթէ։ Այդ կրկնակ հանգամանքով, ինչպէս կը դտնէք մոլի անհիլիքուն։

—Հիանալի, Վեհափառ Տէր. բայց իմ բանքերս կը նմանի այն եղջերուին որուն վրայ խօսեցաք, որովհետեւ այդ սուրհանդակը 220 փարսախ տեղ կտրած է երեք օրուան մէջ։

—Ծանր յանձնութիւն և մեծ հոգ ստանձնել է առ, սիրելի դուքս, երբ հեռագիրը կայ, որ երեք-չորս ժամէն կը տեսնէ այդ գործը, առանց շունչ հատցնելու։

—Ա՜հ, Վեհափառ Տէր, շատ դէշ կը վարձատէք այդ խեղճ երիտասարդը, որ այնքան հեռուէն կը հասնի մեծ եռանդով, օգտակար լուր մը հաղորդելու համար Ձեր Վեհափառութեան. դէթ Գ. Սալվիէօյի համար, որ ինծի կը յանձնարարէ դայն, կ'աղաչեմ ընդունեցեք դինքը։

—Եղբօրս սենեկապան Գ. ոը Սալվիէ՞օն։

—Նոյն ինքն։

—Արդարև, Մարսիլիա կը դտնուի ան։

—Հոնկէ գրած է ինծի։

—Ան ալ կը խօսի՞ այդ դաւադրութեան վրայ։

—Ոչ, բայց Գ. ոը Վիլիֆորը կը յանձնարարէ ինծի, խնդրելով որ Ձեր Վեհափառութեան ներկայացնեմ դայն։

—Գ. ոը Վիլիֆո՞ր մի, գոչեց թագաւորը։ Ձեր բանքերը Գ. ոը Վիլիֆոր կը կոչուի ուրեմն։

—Այո՛, Տէր Արքայ։

—Ան է որ կուգա՞յ Մարսիլիայէն։

—Անձամբ։

—Ինչո՞ւ համար անմիջապէս չբերիք անոր անունը, յարեց թագաւորը, մատհոգութեան նշան մը ցուցնելով իր դէմքին վրայ։

—Վեհափառ Տէր, կը կարծէի թէ այդ անունը անծանօթ էր Ձեր Վեհափառութեան։

—Ոչ, ոչ, Գլաքա լուրջ և բարձր մտքի տէր անձ մըն է, ու փառաւոր մարդ մը մանաւանդ։

—Հօրը անունը ծանօթ ըլլալու է Ձեզի։

—Հօրը անո՞ւնը։

—Այո՛, Նաւարթիէ։

—Ժիրոնտէ՞ն Նաւարթիէն։ Մերակուսակցո՞ն Նաւարթիէն։

—Ոչ, բայց Գ. ոը Վիլիֆորը կը յանձնարարէ ինծի, խնդրելով որ Ձեր Վեհափառութեան ներկայացնեմ դայն։

—Գ. ոը Վիլիֆո՞ր մի, գոչեց թագաւորը։ Ձեր բանքերը Գ. ոը Վիլիֆոր կը կոչուի ուրեմն։

—Այո՛, Տէր Արքայ։

—Ան է որ կուգա՞յ Մարսիլիայէն։

—Անձամբ։

—Ինչո՞ւ համար անմիջապէս չբերիք անոր անունը, յարեց թագաւորը, մատհոգութեան նշան մը ցուցնելով իր դէմքին վրայ։

—Վեհափառ Տէր, կը կարծէի թէ այդ անունը անծանօթ էր Ձեր Վեհափառութեան։

—Ոչ, ոչ, Գլաքա լուրջ և բարձր մտքի տէր անձ մըն է, ու փառաւոր մարդ մը մանաւանդ։

—Հօրը անունը ծանօթ ըլլալու է Ձեզի։

—Հօրը անո՞ւնը։

—Այո՛, Նաւարթիէ։

—Ժիրոնտէ՞ն Նաւարթիէն։ Մերակուսակցո՞ն Նաւարթիէն։

(Շարունակելի)

ԵԺՇՈՒՄԻ ՊԱՏՄՈՒՃՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Լ. ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ ԵՎ ՆՐԱ ՏԻԿՆՈՋ ՏԻԿՆԱՄԱՐԻ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՄԱՄԲ

Հանձնաժողովի նախագահ՝ Ս. Ղազարյան

Հանձնաժողովի անդամներ՝ Ա. Ավետիսյան, Ա. Ալեքսանյան, Ա. Ասլանյան, Ա. Գրիգորյան, Ա. Գրիգորյան, Ա. Գրիգոր

էֆ. յուղիչ նամակ մը ղրկած է Պատրիարքարան և յայտնելով թէ ինք անմեղ է, կը խնդրէ որ միջոցներ ձեռք առնուին ղինքը բանտէն արձակել տալու համար։

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Սեբաստիոյ օսմ. երեսփոխան Տաղաւարեան էֆ. տեսակցութիւն մը ունեցաւ կրթական Նախարար Էմրուլլահ էֆ.ի հետ, կրթական Նախարարութեան կողմէ հայ վարժարաններու յատկացուելիք գումարներուն մասին։ Էմրուլլահ էֆ. ըսաւ թէ այս գումարներն ուղղակի պիտի տրուին առաջնորդարաններուն, և միայն ցանկը պիտի ուղուի այս գումարներն ստացող ուսուցիչներուն։ Բայց ասոնք գումարներ ալ պիտի տրուին վարժարաններուն նորոգութեան համար։ Նախարարն ըսեր է թէ այս գումարները հեւգհեաէ պիտի բարձրանան։ Էմրուլլահ էֆ. օրինաչափ մըն ալ պատրաստեր է, զոր պիտի ներկայացնէ Նախարարաց Խորհրդոյ այսօրուան նիստին։

ԱՆՑԻՈՒՌԻ ՎԻՃԱԿԸ

Անթիոքի ժողովուրդին ամենակարեւոր թշուառ վիճակը նկարագրելով, նպատակ խնդրուած է Պատրիարքարանէն։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐԸ

Պօսթոնի Հայրենիք օրաթերթը ընդարձակ վիճակագրութիւն մը հրատարակած է, շահեկան տեսութիւններով, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ սկիզբէն մինչեւ հիմա հաստատուած հայ գաղութներու մասին։ Այդ վիճակագրականը պատրաստողը մէկ քանի յօդուածներով երկարօրէն խօսելէ յետոյ Միացեալ Նահանգներու արդիւնաբերութեան զարգացման շրջանին վրայ, իբրեւ պատճառ գաղթային հոսանքի անօրինակ աճումին, տեղեկութիւնները կուտայ հայկական գաղթականութեան ծագումին, անոր նախակարապետներուն և ազգակիներուն, անոր ծաւալումին և արմատանալու հեռեւանքներուն մասին։ Այդ վիճակագրութենէն կը հանգուի թէ 1899էն մինչև 1908 Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները գաղթող Հայերու թիւն է 17,882 հոգի, ըստ հետեւեալ ցուցակի.—

Թուական	Հայ	Հայուհի	Հայ երկ. տեղ
1899	471	203	674
1900	748	234	982
1901	1364	491	1855
1902	94	205	1151
1903	1424	335	1759
1904	1315	430	1745
1905	1339	539	1878
1906	1423	472	1895
1907	1874	770	2644
1908	2097	1202	3299
Գումար	13001	4881.	17882

Իսկ նոյն ասնամեայ շրջանին մէջ Ամերիկա գաղթող Թուրքերուն թիւն է 10,351 հոգի, որոնց 10,463ը այր են և 393ը կին։

ԴԱՂԱՔԱՐ. ԺՈՂՈՎԸ

Իր երէկ գիշերուան նիստին մէջ Նախարարութեան առաջ Բերայի Թաղ. Խորհուրդին այն առաջարկը որով կը խնդրէր 5000 ղրուշի յաւելուած մը ընել իր տարեկան պիւճէին վրայ, յատկացնելու համար եկեղեցիին ու դպրոցին պէտքերուն։ Միայն 3000 ղրշ.ի համար արտօնութիւն տրուեցաւ։ Բերայի Պարտուց Բարձման Ցանձնաժողովը արտօնութիւն խնդրած էր 1000 ոսկինոց կալուած մը շինել Բանկալթիի գերեզմանատան մէջ, որով կարեւոր հասոյթ մը պիտի կրնայ գոյանալ։ Ժողովը որոշեց առ այժմ նկատողութեան չառնել այս առաջարկը, ինչ ինչ նկատումներով։

ԱՏԱՆԱ ՂՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԳԵՍՏՆԵՂԷՆՆԵՐԻ

Բերայի Հայ Տիկնանց Միութիւնը առջի օր դէպի Ատանա հմայայ հանեց 2 հակ զգեստեղէն, որոնց մէջ կը գտնուի Հիսարեան վանահայրունէն այդ նպատակով տրուած 200 հարատ ֆանէլա։ Սոյն Միութիւնը երկու ամիս առաջ ալ ղրկած էր 3 հակ։ Միութեան Ատաբազարի մասնաճիւղէն ղրկուած է եկեղեցիին 5 օսմ. ոսկի, բաժնեդիներէ գոյացած։

«ԲԱՆՆԱՍԷՐ»

Ստացանք Կ. Ե. Բասմաճեանի եռամեայ հանդէսին՝ Բանասէրի Դ. Թիւը, որուն բովանդակութիւնն է.— Հեսարfրական Առձանագրութիւն մը (Կ. Ե. Բասմաճեան), Կովկասահայ մամուլը.— «Կռունկ Հայոց Աշխարհի», «Հայկական Աշխարհ», «Վաճառական», «Գարուն» (Հ. Տէր-Աստուածատուրեանց), Յեղագիր Տաւեան ամիրաներու (անտիպ ձեռագիր Bibl. Nat.ի) Գանձարան հայերեն լեզուի նոխուքեանց (Ե. Վ. Մինասեան։)

ՆՈՐ ԲԵՄ

Վարչութեամբ ՏԻԿ. ՍԻՐԱՆՈՅՇԻ

Տիկ. Սիրանոյշի ներկայացումը, որ անցեալ ուրբաթ կառավարական արգելքի պատճառաւ յետաձգուած էր, այս անգամ Վարիէթէի թատրոնը արդէն վերաբացուած ըլլալով յառաջիկայ ուրբաթ (23 յունուար) գիշեր տեղի պիտի ունենայ անմահն Շէքսպիրի գլուխ գործոց Համլէթի ներկայացումը։ Համլէթի դերը պիտի կատարէ Տիկ. Սիրանոյշ, որ մեծ ընդունելութեան և գնահատման արժանացած է Կովկասի Հայ և Ռուս գեղարուեստական և գրական ասիրարի կողմէ։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԴԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

«ԴՈՅՆԵՐ ԴԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ...»

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

(Թ. ՏԱՐԻ)

Օսմ. Խորհրդարանը իր 34րդ նիստը գումարեց երէկ Ռիզա էֆ.ի ապարանքին մէջ։ Նիստը բացուեցաւ ժամը 6.35ին Նախագահութեամբ Ասմէա Ռիզա պէյի։ Կարդացուեցաւ և առանց դիտողութեան վաւերացուեցաւ 33րդ նիստի առենագրութիւնը։

Առենագրիչը կարդաց Ներքին գործոց Նախարարութենէն եկած թղթերէ մը որով նոյն Նախարարութիւնը կը խնդրէր չուռով վիճաբանութեան դնել և վերադարձնել կառավարութեան՝ Ռումելիի եկեղեցիներուն մասին նախորդ տարեշրջանին Երեսփ. Ժողովին մատուցուած օրինագիծը, քանի որ Ռումելիի բոլոր քաղաքներէն այդ առթիւ ամէն օր հեռագիրներ կը հասնին։ Ժողովը որոշեց երկուշաբթի օրուան օրակարգը անցընել։

Նպաստաւորութիւնը Ժողովին ղրկած էր Իզմիր-Գասապա-Ալաշէհիր երկաթուղիի գծին առթիւ կատարած փոխառութեան ի հաշիւ տուելիք 9,231,173 ղրշ.ի մասնավաճառին առթիւ օրինագիծ մը, որ մտցուած էր մացնել ներկայ տարւոյ ելեւմտական տարեշրջանի մէջ։ Ժողովը ղրկեց պիւտճէի Ցանձնաժողովին։

Կարդացուելիք թէղթերէ և թագրիր մնացած չէ ըլլալով, և օրակարգին անցնելու համար նախարարներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ ըլլալով, նախագահը մէկ քանի անգամ մարդ ղրկեց որ հանին Ժողովականներ գալ։ Գեղմիսի էֆ. յայտարարեց որ օրակարգին վրայ գտնուող «Դաղաքապետութեան մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան» խնդիրը ելեւմտական նախարարին ներկայութեան պէտք է դրուցուի, արդ եթէ չպիտի գայ, այն առնն Ժողովը պարապ ժամանակ չանցընէ։

Այս միջոցին երեսփոխան մը թագրիրով մը կ'առաջարկէր որ ասկէ վերջ նիստերը ժամը 5ին սկսին, քանի որ օրերը երկարեցան։ Ժողովականներէն ոմանք համամիտ գտնուեցան, բայց մեծամասնութեան որոշմամբ ասկէ վերջը նիստերը պիտի սկսին ժամը 5ուկէսին։

Ներքին գործոց, ելեւմտական և հանրային շինութեանց նախարարները այս միջոցին ներս մտան Ժողովասրահէն։

Առենագրիչը նախագահին հրամանով սկսաւ կարդալ Ներքին գործերու և ելեւմտական յանձնաժողովներու՝ քաղաքապետութեան կատարելիք մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան առթիւ Ժողովին ղրկած տեղեկագիրները, ուրկէ յայտնի կ'ըլլար որ քաղաքապետութիւնը պէտք ունի անպատճառ մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան, մայրաքաղաքը մեծ պետութեան մը արժանի կերպով բարեզարդելու և քաղաքը «փէրիչան հալ»էն ազատելու համար։ Երկու յանձնաժողովներն ալ սկզբունքով համամիտ էին և միայն ելեւմտական յանձնաժողովը մէկ քանի անհնար կէտերու մէջ համաձայն չէր Ներքին գործերու յանձնաժողովին։

Ներքին գործերու յանձնաժողովին կողմէ Շերէֆէտտին և Սալի Ճէնանի պէյերը պաշտպանեցին փոխառութեան խնդիրը և հարկեցուցին նկատեցին զայն։ Սալի Ճէնանի էֆ. ըսաւ թէ՝ «մանք կ'առարկեն որ քաղաքը պէտք չունի այսքան մեծ գումարի մը. բայց այդ բողոքներ չեն գիտեր որ ցեխին մէջ կը խեղդուինք և յետոյ փոխ առնուելիք գումարը ամբողջ քաղաքին բարեզարդութեանը չպիտի գործածէ, այլ քաղաքապետութիւնը ինք պիտի վճարէ եւրոպական գործարաններու յանձնարարուած Դարաքէօյի կամուրջին դրամը, քանի որ ասկէ վերջ կամուրջը ըստ օրինի քաղաքապետութեան պիտի վերադարձուի. հետեւաբար առաջարկեց որ Ժողովը ընդունի և վաւերացնէ քաղաքապետութեան կնքելիք փոխառութիւնը՝ կառավարութեան երաշխաւորութեամբ։

Սրեգը էֆ.— Ներքին գործերու և ելեւմտական Ցանձնաժողովներուն տեղեկագիրներուն մէջ ես կարդիքի տարբերութիւններ կը տեսնեմ. մէկը՝ ուզած է որ խնդիրը վիճաբանութեան չի դրուի. իսկ միւսը՝ հակառակը. արդ՝ ամէնէն առաջ այս կէտը պէտք է հղդենք։

Թէվֆիգ էֆ.—Այս փոխառութեան ընելիք չունինք. քաղաքը չենցնել ու չիրինցնել կ'ուզեն. լաւ. Ֆրանսերէն առած մը կ'ըսէ թէ՝ մարդ իր ունեցածէն աւելի ծախսելու չէ։ (Ֆրանսերէն առածը ըսած ատեն նախապէտ կարծուեցաւ որ, Սրբազերէն է ըսածը, քանի որ երբեք Ֆրանսերէնի չէր նմաներ Մալաթիոյ յարգելի Մէպուսին բերնին մէջ)։ Ես կ'առաջարկեմ որ փոխանակ այդ մէկ միլիոնով փողոցներ չինելու, մեր մարկ ծալը ծածկենք նաւաստարմիրով մը։

Հ. Ճանիս.— Այս խնդրին մէջ երկու կէտ կայ նկատի առնելիք. մէկ մը կ'ըսուի որ կամուրջը ասկէ վերջ քաղաքապետութեան պիտի ձգուի. և երկրորդ. քաղաքապետութեան ընելիք փոխառութեան առթիւ կառավարութեան ընելիք երաշխաւորութեան խնդիրը. նախ խնդիր է թէ՝ պէտք կա՞յ ասանկ փոխառութեան մը. ասիկա մեզի վերաբերող խնդիր մը չէ, քանի որ քաղաքապետութիւնը ազատ է փոխառութիւններ կնքելու։ Կ'ըսուի թէ՝ կամուրջը կառավարութեան կը վերաբերի և հետեւաբար պէտք չէ որ քաղաքապետութեան ձգուի։ Բայց գիտնալու էք որ ամէն երկրի մէջ ալ առանկ է և կամուրջները կը վերաբերին քաղաքապետութեանց։ Հին օրերու մէջ հանգած թեզուհեսիի և ուրիշ կարգ մը հասոյթներ քաղաքապետութիւնը ինք կը գանձէր. սահմանադրութիւնը հոչակուելէն վերջ առանձ վերադարձուեցան Ելեւմտական նախարարութեան՝ քանի որ անոր իրաւունքն էր։ Իսկ կամուրջին հասոյթն ալ որ կառավարութեան գանձը կը մտնէր, ապօրինի էր քանի որ ինչպէս ըսի կամուրջը քաղաքապետութեան կը վերաբերի։ Քաղաքապետութիւնը այժմ փոխառութիւն կ'ընէ և կառավարութեան երաշխաւորութեան կը դիմէ. ասկէ կառավարութիւնը վնաս չըներ։ Կ'ըսուի թէ կամուրջը կառավարութեան կը վերաբերի. ո՞վ կըսէ. կամուրջը աղդինն է, քանի որ ժողովուրդին տասնոցովը չինուած է։ Հիմա քաղաքապետութիւնը ինք պիտի վճարէ նոր կամուրջին դրամը այս ընելիք փոխառութենէն. արդ կ'առաջարկեմ որ ժողովը վաւերացնէ այս փոխառութիւնը։

Հօճա Վահիպ.—Իմ կարծիքովս քաղ. մը ընելիք փոխառութեան առաջարկը երբեք այս ժողովին դալու չէ. եւրոպական Բանկամենթներունն ալ առանկ է։Անկէ զատ մենք գաւառները ձգած՝ կը մտածենք միայն մայրաքաղաքը։ Եթէ հոս կամուրջին հասոյթը քաղաքապետութեան պիտի ձգենք, այն առն կառավարութիւնը Գոնեա քաղաքին տարեկան 10,000 ոսկիի աչքը Թող չգանէ։ Ինչու համար ազգին Ելեւմտական նախարարը երաշխաւոր պիտի ըլլայ քաղաքապետութեան։ Եթէ քաղաքապետութիւնը դրամ ունի Թող ուղածը ընէ. կառավարութիւնը միայն հոս նայելուն՝ քիչ մըն ալ գաւառները Թող նայի. ես կը մերժե՛մ այս փոխառութիւնը։

Իսմ. Հազդը պէյ նկատելով որ եթէ էնճիմէնին տեղեկագրերը դատ դատ 45 ընդդիմախօսներուն պատասխանէ, վիճաբանութիւնը շարաթներով պիտի երկարի, առաջարկեց որ ամէնքը խօսէին վերջը միայն պատասխան տրուի։

Գ. Զօհրապ.—Քաղաքի մը մէջ գրասենեակ կամուրջը անե՞ն է որ չենութեան համար դրամ կը վճարէ։Արդ՝ Պոլսեցիներն են որ կամուրջին դրամ կը վճարեն ամէն օր և հետեւաբար կամուրջն ալ շատ իրաւամբ կը վերաբերի քաղաքապետութեան. (նկատակ կողմէն ազմուկներ). Եւրոպայի ամէն կողմն ալ աս ասանկ է։ Շատեր կարծես չեն ուզեր որ մեր մայրաքաղաքը բարեզարդուի։Քիչ մը նայ ուրիշներուն օրինակին հետեւելու ենք։ Ամէն տեղ ալ քաղաքապետութիւնը ինք փոխառութիւն կը կնքէ անկախաբար. բայց ի՞նչ է պատճառը որ այսօր այս փոխառութիւնը հոս բերուեցաւ։ Անոր համար որ նախարարութիւնը այդ մէկ միլիոն ոսկիին երաշխաւոր պիտի ըլլայ. թէեւ ո՛չ մէկ տեղ օրէնք է որ կառավարութիւնը երաշխաւոր ըլլայ, բայց այս պարագային մէջ խնդիրը կը տարրերի. մեր քաղաքապետութիւնը ուրիշ երկիրներու քաղաքապետութիւններուն չի նմանիր. չա՛ռ աղքատ է. ո՛չ մէկ հասոյթ ունի. նոյն իսկ իր ձեռքէն առնուեցաւ թէղթերէներու առթիւ գանձուելիք դրամը՝ քանի որ իրը չէր։ Արդ այս պայմաններուն մէջ ան մեզի կը դիմէ և ի՛նչ որ առանց երաշխաւորութեան չը կրնար այդ փոխառութիւնը կնքել։ Եւ յետոյ այս տեսակ պատմական քաղաք մը բարեզարդելու համար մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը չռայլութիւն չէ։Կ'ըսուի թէ՝ երբ գաւառի մէջ այնքան կարօտութիւն կայ, ինչո՞ւ պէտք է պերճանքի համար դրամ ծախսենք։ Բայց գիտնալու էք որ այս գումարին միայն 380,000 ոսկին պիտի ծախսուի քաղաքին բարեզարդութեանը համար, այսինքն քաղաքին սալայատակներուն, կոյուղիներուն չինութեան, որ ամէնէն կարեւորն է Պոլսոյ հասարակութեան առողջութեանը համար. միայն վայրենիներուն մէջ է որ կոյուղիներու մասին երբե՛ք չեն մտածեր (մէկ կողմէ ծափեր, միւս կողմէ ոռնաարութիւն)։ Ըսուած է թէ՝ պատերազմները չեն որ բաղմաթիւ մարդիկ կորուստի կը մատնեն. այլ ընդհանրապէս քաղաքաց ոչ առողջապահականմիջոցներու չդոյութենէն չա՛տ աւելի մարդիկկը մեռնին։

Ասիկա երբե՛ք չռայլութիւն չէ. պէտք է ընդունինք այս փոխառութիւնը։ Իսկ թէ՝ ինչ կը պատահի եթէ մերժենք այս փոխառութեան առաջարկը. քաղաքապետութիւնը պիտի յայտարարէ թէ՝ այն ատեն պիտի փակեմ քաղաքապետութիւնը։

Հօճա Վահիպ.— Գաբանսը՛ն...

Զօհրապ (չարունակելով).—Ես այնպէս կը նկատեմ որ Վէհպի էֆ.ի խօսքերը չը լսեցի. որովհետեւ երբեք Ազգին մէջ ներկայացուցչին չեմ ներեր որ ասանկ խօսք մը ընէ. ասիկա ամո՛թ է. (ծափեր)։ Ես կառաջարկեմ ուրեմն որ ընդունինք և քննութիւնը այս փոխառութիւնը։

Նախագահը կէս ժամ դադար տուաւ և ժամը 9.15ին բացուեցաւ նիստին Բ. մասը։

Նախ խօսք առաւ Իսմայիլ փաշա որ իր սովորութեանը համաձայն խնդրէն դուրս կարգ մը խօսքեր խօսեցաւ և նախագահը ստիպուած լռեցուց Թոգաթի շաղակրատ մէպուսը։

Խալիլ պէյ (Մէնթէշէ).— Ներքին գործերու Ցանձնաժողովին կողմէ պիտի խօսիմ ես. Նախ ըսեմ թէ՝ ամէն երկիրներու մէջ կամուրջը իրրև հանրային ստացուածք՝ կը վերաբերի քաղաքապետութեան. գալով կառավարութեան ընելիք երաշխաւորութեան, սակիկա ալ ապօրինի բան մը չէ, քանի որ քաղաքապետութիւնն ալ կառավարութեան մէկ մասը կը կազմէ և անկէ կը բղխի. արդ քաղաքապետութիւնը կ'ըսէ թէ՝ ինծի օգնեցէ՛ք, եթէ ոչ նիւթապէս պիտի մեռնիմ. կ'ուզէք որ կառավարութիւնը այս բանը չընէ՝. այդ գումարին երաշխաւոր ըլլալով նիւթապէս ալ կ'օգտուինք։ Միայն մենք չենք, բոլոր տերութիւններն ալ իրենց մայրաքաղաքներուն համար ասպիսի գումարներ կը ծախսեն։ Բարիզ՝ հակառակ իր ամէն կերպ դիւրութիւններուն, և Թրամուէյով, կամուրջով, թիւնէլով և ուրիշ զանազան զբօսաշրջիկներով ճոխացած ըլլալուն, այս տարի նոյն քաղաքապետութիւնը 900 միլիոն ֆրանկ փոխառութիւն մը կը կնքէ։ Եթէ մեր մայրաքաղաքը ամէն կերպ դիւրութիւններով, զբօսատեղիներով ճոխանայ ու չքեղանայ այն ատեն հոս չա՛տ աւելի զբօսաշրջիկներ կուգան և հետեւաբար դարձեալ ժողովուրդն է որ կը վաստակի։ Ուստի յանուն Ներքին գործերու Ցանձնաժողովին կ'առաջարկեմ որ այս փոխառութիւնը ընդունուի։

Անմեs Մանիր էֆ. Պոլիսը՝ իսլամական երկրին (Թուրքիոյ) սիրտն է ըսաւ. եթէ սիրտը լաւ ու առողջ վիճակի մէջ է, մարմինն մնացեալ մասերն ալ նոյն համամասութեամբ լաւ ու առողջ կ'ըլլան, հետեւաբար համամիտ գտնուեցաւ առաջարկին։

Ե. Պոյանեան ևս փոխառութեան պէտքին վրայ չեշտեց. բայց համամիտ չեղաւ նուսեցաւ որ կառավարութիւնը երաշխաւոր ըլլայ. քաղաքապետութիւնը ի՞նչ կ'ուզէ Թող ընէ ըսաւ։ Պոյաճեան էֆենտի... յանկարծ այս փոխառութեան խնդրին վրայէն կլորիկ ոսկիով մը ընելով, ուսման պէտքը չեշտեց, խնդիր մը որ երբեք յարաբերութիւն չունէր... մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան խնդրին հետ։

Թաղեադ պէյ.— (Էնկիւրի) համամիտ գտնուեցաւ փոխառութեան խնդրին. յայտարարեց որ ինք հակառակ Պոլսոյ երեսփոխան չըլլալուն կուզէ որ Պոլիսը աւելի փառաւոր, աւելի՛ շքեղ և աւելի՛ բարեօք ու վայելուչ ըլլայ։

Կիւմիւլճինէի երեսփոխան Իսմայիլ Հազդը պէյ ընդդիմախօսեց երկար ու ձանձրացուցիչ ճառով մը, որ կէս ժամէ աւելի տեւեց։ ըսաւ թէ՝ պէտք չը տեսներ այդ փոխառութեան և կառավարութեան չի ներեր որ երաշխաւոր ըլլայ։ Իսմայիլ Հազդը պէյի ճառը դեռ նոր սկսած էր ու հուր և բոց կը ժայթքեցնէր Իթթիհատական Լիսթր Խալիլ պէյի դէմ, որ իր ճառին վերջաւորութիւնը բաւական նկատած էր վիճաբանութիւնները և երբ Իսմ. Հազդը կը պնդէր թէ՝ կամուրջը քաղաքապետութեան չի կրնար ձգուիլ, քանի որ պէյթ իւլ մալինն են անոնք, յանկարծ ընդմիջուեցաւ սուլոյտով մը։ Անդրանիկ սուլոյտն էր որ կը լսուէր Օսմ. Խորհրդարանի կամարներուն տակ։ Իսմ. Հազդը վայրկեան մը ընդհատեց ճառը և ըսաւ թէ՝ «անանք որ վիճաբանութիւնները բեռնի՞ նկատել կ'ուզեն, անանք կրնան սուլել ալ...» ուրեմն չարունակեց դադեալ ճառը։ Ցետոյ խօսեցան և համամիտ գտնուեցան փոխառութեան Ֆէրիտ պէյ, Դասրմ Հօճա և Իլիաս էֆ։

Վարդգես.— Հիմա մեզի ունկնդրողը այնպէս պիտի կարծէ թէ՝ կամ կամ կ'ընենք և ես կամ ոչ է մեծ խնդիր մը կը լուծենք. եղածն ի՛նչ է. կամուրջին հասոյթը կառավարութիւնը պիտի առնէ թէ քաղաքապետութիւնը. ինչ կայ այսքան իրար անցնելու. քաղաքապետութիւնը օտա՞ր մըն է. բայց ես ուրիշ բան մը պիտի առաջարկեմ այս առթիւ, ուրկէ թէ՝ դուք և թէ՝ ժողովուրդը գոհ պիտի մնայ. կամուրջը մինչև այսօրուան անդամ պարքը վճարած է. հետեւաբար կ'առաջարկեմ որ ասկէ վերջ տարով անցնողը ձրի անցնի. իսկ կառքով գարողներէն ինչ կուզեն Թող առնեն. Թող երթայ ժողովուրդը մեզի համար աղօթէ։Ցետոյ պիտի խնդրեմ նաև գործադիր իշխանութենէն որ հակէ քաղաքապետութեան վրայ որպէս զի ան երբ այս դրամով սկսի քաղաքին բարեզարդութեան՝ միայն հարուստ և բարեկեցիկ թաղերուն չի նայի. այլ չա՛տ աւելի ուշադրութիւն դարձնէ մայրաքաղաքիս աղքատիկ թաղերուն վրայ. ինչպէս Սկիւտար, Եէտի գուլէ և անոնց նմանող ուրիշ թաղեր,

Ցետոյ թեր ու դէմ խօսեցան Արթաս և Վասֆի էֆ.ները։

Նախագահը նկատելով որ ժամը 11½ին կը մօտենայ և տակաւին այս մասին խօսք առնողներն 20-25 երեսփոխաններ կան, նիստը փակեց և վիճաբանութեան շարունակութիւնը Թողուց չաբաթ օրուան նիստին։

*** Մեր առած տեղեկութեան համաձայն՝ Խորհրդարանի նոր չէնքը, որ կը գտնուի Սալը-Բազարի ծովեզերքը և կը վերաբերի Ճէմիլէ Սուլթանուհիին, երէկուընէ սկսաւ նորոգուիլ։ Բայց զարմանալին հոն է որ Ճէմիլէ Սուլթանուհին նախապէս տեղեկութիւն չէ տրուեր թէ՝ իր ապարանքը Խորհրդարանի պիտի վերածուի. առառ մը ալ տեսնուեր է որ մասնաւորով նորոգութեան յատուկ շինուած նիւթեր կը բերուին։ Սուլթանուհին տեղեկանալով իրաւամբ բարկացեր է այս տեսակ ապօրինի արարքի մը դէմ յայտարարելով որ հին ռէժիմի մէջ իսկ ասանկ բան մը տեղի ունեցած չէր և եթէ նախապէս իրեն տեղեկութիւն տրուէր, ո՞վ կ'ըսէ որ պիտի մերժէր։ Եթէ ատոյգ է այս լուրը որ երեսխոխաններու կողմէ ըսուեցաւ, իրաւամբ ցաւալի է այս ընթացքը։

*** Վարչապետը և Ներքին, Ելմտական ու հանրային շինութեանց Նախարարները երէկ, Խորհրդարանէն ելլելէ ետք այցելեցին Սալը Բազարի շէնքը և աչքէ անցուցին նորոգութիւնները։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պուլկար կառավարութիւնը լրջօրէն կը զբաղի պատերազմական պատրաստութիւններով։ Ռազմանիւթ կը ղրկուի սահմանադրուելու և այժմէն կը յանձնարարուին պարէն ու ձի և այդ կարգի պիտոյքներ։ Ֆիլիպէի զինուորական հրամանատարը Թոմրաշի սահմանագուլիսը զօրք կը ղրկէ ամրացնելու համար։ Այդ տեղն էր որ վերջերս ընդհարում մը տեղի ունեցաւ։

*** Պախան ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Դաւլէթը եթէ ստիպուի հրաժարիլ և նոր Նախարարութիւն մը կազմուի, պատերազմին ծագումը ստոյգ կը դառնայ։ Տէմօքրատ կուսակցութեան պատկանող նախարար մը ուրիշ նախարարի մը ըսած է մտերմօրէն. «Մենք չենք կրնար Թուրքերուն հետ յարմարիլ։ Անհրաժեշտ և ստիպողական է Թուրքերուն հետ պատերազմիլը։ Անպատճառ պիտի իրագործենք մեր այդ յոյսը»։

Պ. ՄԱԼԻՆՈՖ ԵՒ ԱՍԸՍ ՊԷՆ

Մէկ քանի օր առաջ Ֆիլիպէի զինուորական քլիւպին մէջ տրուած պարահանդէսին ներկայ գտնուած է նաև Սոֆիայի օսմ. դեսպան Ասիմ պէյ։ Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Մալինոֆ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Ասիմ պէյի հետ։ Երկու երկիրներու միջև տիրող յարաբերութեանց և կարեւոր խնդիրներու մասին կարծիքներու փոխանակութիւն կատարած են պուլկար Վարչապետը և օսմ. դեսպանը։

ԷՖԻՐՆԷԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Էֆիրնէի կուսակալ Ատիլ պէյ, երէկ, ներքին գործոց Նախարարին մօտ երթալով, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նահանգին գործերուն վրայ։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եպարքոս Հագդը փաշա, երէկ, Տօլմա Պաղչէի պալատը երթալով, Սալթանին ներկայացաւ։

Ի ՆՊԱՍՏ ՆԱՒԱՏՕՐՄԻՆ

Մանասթիրէն ի նպաստ նաւատորմին 1000 ոսկի եւս ղրկուեցաւ։ Մինչեւ այսօր 7,200 ոսկի ղրկուած է։ Մաղնիսայէն ալ 2,400 ոսկի ղրկուած է։ Իսկ Իզմիրի այլ եւ այլ քաղաքներէն մօտ 3,000 ոսկի։ Մալաթիոյ բոլոր կառավարական պաշտօնեաները մէկ մէկ ամսական տուած են։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պետական Խորհուրդը երէկ գումարուելով զբաղեցաւ անչարժ կալուածներու կանոնագրին քննութեանբ և մինչեւ 19րդ յօդուածը նկատի առաւ։ Նիստին ներկայ էր նաեւ Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Մահմուտ Խսաս էֆ.։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կրթական Նախարար Էմրուլլահ էֆ. երէկ տեսակցեցաւ Եպարքոսին հետ։

ԳԱՏՑՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆՑ ՄԸ

Առանայի մէջ, Լարդի տան, Սիմ գիւղացի Միքաք, Պաթալ անուն Թուրք մը սպանած ըլլալով, տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած է տեղւոյն Պատերազմ. Առեւանին կողմէ։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց այս դատավճիռը։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Տպագրական Տեսչութիւնը կը հերքէ Սեհի Կագէթի այն լուրը թէ Տպագրական Տեսչութիւնը թէղթերէովմը արգիլած ըլլայ ոստիկանական դէպքերը ուղղակի լրագիրներուն հաղորդել։

ՄԱՐՍԼԻՈՅ ՊԱՏՇՕՆԵԱՆՆԵՐԸ

Այսուհետեւ երաշխաւոր պիտի առնուի մաքսատանց սանարգ էմինիներէն և պաշ միւաերներէն։

ՐԻՍԱՐՍԻՈՆԵՐՆԵՐՈՒ ԳԱՏՑԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ուրֆայէն Նէֆմէտտին, Ալի և Շեյխ Միւսլիմ Պատերազմական Առեւանին կողմէ դատապարտուած են, առաջինը ցկեանս բանտարկութեան, և վերջին երկուքը երեք տարի բանտարկութեան, սահմանադրութեան դէմ խօսած և պատերու վրայ ծանուցում փակցուցած ըլլալնուն համար։

ՊԱՏՇՈՒԱՆՇԱՆ

Գ. կարգի մէճիտիէ պատուանշան արաւեցաւ Բարիզի Օաէոն թատրոնին տնօրէն Պ. Անթուանի, և Դ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ իր օգնականին Պ. Քօրէի։

ԿԷՍՊԻ ԹԱՇԵԱ

Կէմալ փաշայի հրաժարականը ընդունուեցաւ։ Թէև ծովային Նախարարը խնդրած է յիշեալէն որ իր առողջութիւնը դարմանելէ յետոյ, Լոնտոնէն վերադարձին, դարձեալ սանձէ իր պաշտօնը, սակայն Կէմալ փաշա մերժած է, իր հիւանդութիւնը պատճառ բռնելով։

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷՍԱՏԻՆ ՎԷ ԶՐԱԱԹ

Պագթերիոլոժիխանէի պայթար սերօմ հայվանաթը իշուն պին իւչ եիւղ եիրմի ալթը սէնէսի զարթիրնաս պիլմիւնագասա միւպանալարը միւգթեաղի Թունա վէ եէրի արբաթ սասան, եուլաֆ, քէբէք, գուրը օթ, գաեաթուրյյա արաա գըրմաբնա մանասուս պիր սաէա թաշ սեյիրմէնի չուլաթթն օն պէյնէնի բաղար էրթէսի կիւնինէ գասար մէգիրը մինանգասա վէ գիւրէ սար

Թուամէջի Ծրկաթուղիի Ֆինանսաւորութիւնը

240-ՐԴ ԹԻՐԱԺ. ԻՓԵՏՐՈՒԱՐ 1910

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒ ՇԱՀՈՂ 50 ԹԻՒԵՐ

Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք
20,677	300,000	188,941	1,250	1,844,043	1,250	555,562	1,000	1,329,094	1,000
242,164	25,000	390,039	«	1,863,283	«	638,208	«	1,346,149	«
555,114	10,000	783,243	«	209,522	1,000	806,593	«	1,486,999	«
1,755,078	«	859,236	«	260,602	«	889,442	«	1,581,375	«
237,545	2,000	1,008,838	«	261,137	«	1,008,840	«	1,637,173	«
1,186,876	«	1,054,425	«	271,362	«	1,008,966	«	1,676,731	«
1,441,548	«	1,119,294	«	271,365	«	1,124,056	«	1,859,137	«
1,456,655	«	1,467,296	«	294,028	«	1,137,492	«	1,879,740	«
1,809,239	«	1,566,128	«	365,328	«	1,167,473	«	1,885,755	«
1,941,701	«	1,681,666	«	455,009	«	1,236,798	«	1 901,971	«

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ

250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Գալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Գալաթա, Եէնի Ճամի
ՀԱՍԱՆԱԼԻՔ՝ Բերա, Հիւսրակ Ճամբան Թ. 347

ԴԼԽԱՒՈՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆԴՈՆԻ ԵՒ ԲԱԼԿԱՆԻ ՄԵՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ

Առալիա, Առանա, Այասն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղէքսանդրիա, Էսքիշէհիր, Էնկիւրի, Գազտամա, Գասարա, Գէյրմէ, Գրուտա, Դամաշէմանի, Դավալա, Տէնէ Ագաճ, Էսկիշէհիր, Նրուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լամնագա, Լիմասոլ, Գոնիրէ, Մերսին, Մխալիչ, Մանասիրը, Նիքոսիա, Ուշակ, Բար-Սախա, Սելանիկ, Սամսուն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւտարի։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) գնելու առնելով։

Փոխանակագիրներ կը գրէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չեքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական արտօնագրեր կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի եւ կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կքաղաքներ եւ փոխանակագիրներ կը գանէ, տարբերական հրամաններ կը դարձնէ, ոսկերչական ոսկի դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ եւ կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իրմէ ուզածդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, տեսանելիս կամ երդմամբ։ Արժեթուղթերը կը պահուին Զեյթուն արդիւնաբերու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (սեղմանով եւ մանրամասն ամրացումով), որոնց գաղտնիքը ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակախաղերուն մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պարտատոմս կը դրամէ, առանց միջնորդէի, ուանդ տուած արժեթուղթերուն կտրոնները, ի. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ դրամելի կտրոններուն համար յարգաւոր միջնորդէք մը կ'առնուի եւ օրէնքն փոխանակագրին համաձայն։ Անոր արդի հաշուոյն կ'անցուի պայմանաժամի համար դրամելու օրուան փոխանակագրիրով։

Ժամանակին դրամելու համար՝ ուանդ տուած արժեթուղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իրմէ ուանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութիւնքներուն մէջ՝ Լոնտոն եւ Բարլին, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղէքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Գէրասէ, Հալէպ, Իսկէնտէրուն, իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Գերլին, Գրիւսէլ, Հռոմ, Վիեննա, եւայլն։ Ճանապարհու արդիւնքը ուանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշուոյն անցուած, ի. Պոլսոյ մէջ։ Այն յանձնարարները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց ենդոսանքին վրայ, գանուած տեղերէն առնել կամ իրենց հաշիւին դրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ տարբերական հրամաններ մեր եւ օտար հպատակներու վրայ, գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան դնով, իւրաքանչիւր արժեթուղթեր, ինչպէս Բուլղարիոյ երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէյտ Ֆոնսիէի Ցանառանի տոմս։ Պանքային պարտատոմս թուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը տանէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանցում, կտրոններու նորացում, եւլն., մասնաւոր սակարկի մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուեքննութեամբ և չատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը դարձնէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրոններ։ Իր ամսուկներուն մէջ գանուած արժեթուղթերուն կտրոնները կը վճարէ, առանց միջնորդէի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905թ 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Բիսար նուաճանգամին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրոնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հատատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, ինչպէս Սակարանէն ընդունուած ելլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'ներկայացուցէ քննդէմ հարիւրին հարիւր վճարելի ուսոլ եկած կտրոնները, վիճակահանութեան մէջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան տոկը, որ փոխարէն է, կը հաղորդուի ուղղակի։

Հարթուխի. Գոնդրի սուերու, Հայկի հուսալտան, ֆիր ֆամ գրեկսաորեակ հարթուխներու, արդի ֆամ հիմայեան գեղափոյը ֆոյրմոնտան, գեղարդեցուցիչեան (թրգ հիմիս ա)

Հոմարարի և ալ

ԱՐԱԳ ԵՒ ՍՏՈՅԳ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

ուղղակորոգուած է ամէն ամսոց որ ֆիրֆիրիին

Հ. Գարամանեան

ԲԱՍԹԻՃ ՎԱԼՏԱՅՈՎ

Մեհրաժեղ կայսեան է հարցնել, կատարելի

Բոլոր գեղարուեստ մէջ

Հեռ. ֆիրեու համար

"ստուգ մը խմամեան բասթիճ վաղուան"

Գիրք 8 գտնեմեան է և Հ. Իրէ վրան վարդ՝ անունը

և Մրամ զիմոյին հասցէն.

Տ. Գարան. գեղագիր. Բարիզ յրեմ. փոդոյ թիւ 49

Հ. վաճառ.

Բոլոր գեղեցիկ և գեղագիտական հոգ

Շնդ հանուր մթնոլորտ։ Ա. և Ա. Արիզմէսէր

Ֆ. Գարան. Սիրամարգ

Մեհրաժ խան 12

ՅՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրեւամերիկեան

Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին Հայ համբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պառաւակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Թժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Գալաթիա, Շարապ իսլէյէի փողոց։ Լոյա Օթրիչիէն գործակալութեան նախկին չէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերեւ թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ

ԹԼՕՅՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒԶԻ

ՏՈՒՐՔԻԱՅԻ ԲՐՕԹԷՔԹԸԸՐ

ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ

Լիվերփուլ, Ջրշ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ բարերութեան համաձայն՝ կը հաստատէ ապահովագրական ընկերութեանց բոլոր վնասները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'աշխատի։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քանուրիշ ո՛և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն

Վիշէն Ա. Գալֆեան

Կալաթա, Սիանլը խան թիւ 8—9

Գործակալութիւն՝ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ՔԻՍԱՐՆԱ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

աշխարհիս ամենէն ախորժահամ եւ ընտիր հանքային ջուրը

Փարձով հաստատուած է որ ՍՏԱՄՈՒԼԻՍ, ԱՂԻՒԻ, ԼԵԱՐԴԻ, ԱՒԱԶԻ և ՇԱՒԱՐԻ հիւանդութեանց վրայ բուժիչ յատկութիւններ ունի։ Բժշկական այդ հանքային ջուրի մասին Բժշկ. վարժարանի կողմէ քիմիական քննութիւն մը կատարուելով տեղեկագիր մը պատրաստուած է, որով կը հաստատուի թէ յիշեալ հիւանդութիւններուն վրայ բուժիչ ազդեցութիւն մը ունի անիկա, կը յանձնարարենք որ այդ հիւանդութիւններէն տառապողները խրմեն ՔԻՍԱՐՆԱ հանքային ջուրը։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Մաքսատան կից, Եէնի Խան։ Կը ծախուի նաև, Բերա, Սու-Թէբազի փողոցի անկիւնը գտնուող ապաթիքմանը, և Գատը-Գիւղ Համարաթի Վարչութիւնը և Քոօբէրաթիվի վաճառատունը, և բոլոր դեղարաններու մէջ։ 36—3

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ

ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեկտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիսանսօսֆերի, պուռնֆոսֆերի, հօզոնսիսֆերի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխոցաւոյը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զգուշութեան, կատարելապէս կը չոկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահէքգաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատներ ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—38

ՏՈՔԹ. ԶԱՐԹՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ

ԿՈԿՈՐԴԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԱՆԱՆՁԻ

Վկայուած Բարիզի համալսարանէն ու նախկին օգն. բժիշկ Պոռոյի հիւանդանոցներուն։

Պաճա ունի ծանուցանելու թէ ի դիւրութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետեւ բացի երեքշաբթի և շաբաթ առաւուներէ, ամէն օր մինչեւ կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, դիւրական ամենավերջին մեթոտներով, Պուլա կամուրջին գլուխը Նարկիլէճեան դեղարանը (նախորդ Ծանն), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւններ։ Ամէն օր կէս օրէն ետքը հիւանդ կ'ընդունի բի բնակարանը, Բերա, Աղա Ճամի, Սագրդ Աղաճ, թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գանուի ժամը 8-10 (Ը. Ե.) Շիլլէի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Սպուտ Եֆ. խան, թիւ 22 աբաթամանը, ժամ 10-12 (Ը. Ե.)։ Շորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի։ 40-21

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱԶԳ.— 1910 յունվ. 9/22 ուրբաթ օրուընէ սկսեալ հետեւեալ փոփոխութիւնները ներմուծուած են ժամանակացոյցին մէջ.— Ժամը 11.10ին, իրիկուան կամուրջէն մեկնող շոգենաւը չպիտի հանդիպի Արնաւուտ գիւղի, Պէպէքի և Դանտիլլիի նաւամատոյցները։ Թիւ 82 ապասարկութիւնը ընող շոգենաւը, առաջուան պէս, կամուրջէն պիտի մեկնի ժամը 12.20ին դէպի Պոյաճիքէոյ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ. Մէսարպրունու և Եէնի մահալլէ։ Ուրիշ շոգենաւ մը ժամը 12.30ին կամուրջէն պիտի մեկնի դէպի Պէպէք, Բումելիհիսար։ Կամուրջէն, իրիկուան, ժամը 12.30ին մեկնող Պէպէքէն ասդին գանուող նաւամատոյցները չպիտի հանդիպի, Պէպէքն ալ մէջը ըլլալով, և Սթէնիա կանգ պիտի առնէ։ 5—5

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐԸ՝

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն. 108 դր.
» » » վեցամս. 60 »
Գաւառներու համար տրկն. 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Արտասահմանի համ. տարեկան 35 ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.։ բաժանիները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ դրկելու ամենագիւրին եւ ապահովը Մանատոսին է։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.—. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ որոշեալ դրամար չպարունակող արժեթուղթերու փոխանցման և փոխանցման ընդունելութեան մասին եղած յայտարարութիւնները պայմանագրութիւններնկատուելով, Իրոշմատուրքի օրէնքին թիւ 18ի 9րդ յօդուածին համաձայն, 10 դրշ. դրոշմատուրքի ենթակայ են։

3—1 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

"ԲՐԻՍԹՕՖԼ,,

ՄԻԱԿ ԵՒ ԵԶԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿ

ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

ՍԱ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ԵՒ ՔՐԻՍԹՕՖԼ ԱՆՈՒՆԸ

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԿՏՈՐԻ ՎՐԱՑ

12—12

PHŒNIX A URANCE LD C°

,,ՖԻՆԻՔՍ''

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆԴՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Ս.Եգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և ճշմարտութեամբ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն առարկայք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է

ՈՒՂՂԱՄԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է առաւել քան 27000000 անգլիական ոսկի։

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Գալաթա Օթոմանի մօտ,

Գալաթիա։

Առաջնակարգ ԴԱՐԵԳԻՒՆ ՊՕՇԱՃԵԱՆ

WILSON LINE

HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիսալիօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սարքօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքաաօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթիոսքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպելլօ		Սգէրս	1203
Պաանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասոս	1323
Պորտոֆինօ	1264	Էպլքօ	3464	Իտանօ	5540	Նէքտ	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալօ	4481	Էլատքաաօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Դէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէոս	1053	Խնթացիս	4036	Թուլէտս	1470
Գալիքաս	1837	Ֆիտս	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	242
Գաբէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմիս	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաղօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլս	510	Վոլտ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Բիալէս	3329	Վալիթուրն	2391
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Բինալտս	1553	Եէտս	1350
Դոլորաաս	4235	Կիկիանօ	1143	Լորենցօ	3191	Բոլլօ	1613	Զէցս	1200
Գանկ	2905	Կօզ	1011	Մալմօ	724	Բօճէք	1789	Թորս	
Գորտս	895	Կրանսս	1695	Մարկնկ	1273	Բոզացիս	136	Մայսն	

«Մօրքքօ» շոգենաւը, նաւապետ Թորբ, հոս հասաւ.

«Ալէքթօ» շոգենաւը, նաւապետ Հիք, փեար. 8ին հոս կսպասուի.

«Ալէքթօ» շոգենաւը, նաւապետ Գրաալէ, հոս կը հասնի Փեար. 28ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՑՏՕ

Թիւ 22—24, Գիւչիւք Միլլէթ խան, Գալաթիա։ 16

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իզմիրի, Ուրլայի, ինչպէս նաեւ Իզմիրի ծոցին մասնաւոր ձկնարաններուն և նոյն ծոցին մէջ Զաքալ-Պուրնու, Զիլ-Աղմաք, Սօսա, Քրբ-Տէնիզ ու Լիսկի-Կէտիկ կոչուած ձկնարաններուն մերիի և ձկնորսութեան տուրքերը ասկէ առաջ չորս տարուան համար 2,951,000 դրուշի վարձակալութեան տրուած էին։ Այդ վարձակալութեան պայմանաժամը 1910 Փեար.ի վերջը աւարտելուն, վարչութիւնը ճանուրդի կը դնէ յիշեալ տուրքերը, չորս տարուան համար, սկսեալ 1910 Մարտ 1էն (Հ. Տ.)։ Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ ճանուրդին և տեղեկութիւններ առնալ վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան դիմել Հանր. պարտքի կեդր. անօրէնութեան (ձկնարանի ճիւղ) և կամ Իզմիրի գործակալութեան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

9—4